

Els rotlles de pianola del Museu de la Música de Barcelona

Tipus de contribució: Pòster

Paraules clau: rotlle de pianola; enregistrament sonor; digitalització; catalogació; patrimoni musical

Resum:

L'inici dels enregistraments musicals va ser afavorit sobretot pels instruments de reproducció mecànica, donant com a resultat la música digital. Digital en el sentit més estricte del terme: les pael dels cilindres o els forats dels rotlles de pianola significaven, justament, l'obtenció d'una música programada, l'equivalent a zeros i uns en informàtica. Així, podem parlar dels cilindres i dels rotlles com els avis de l'avui conegut mp3. Aquestes i altres invencions, com l'orgue hidràulic de Kircher, ja funcionaven en el segle XVII i van ser corrents fins a la dècada de 1930. La millora progressiva d'instruments i sistemes de reproducció va arribar fins al punt que els rotlles de pianola permetien reproduir enregistraments d'artista prescindint, justament, de l'artista.

El cas dels rotlles de pianola és especialment rellevant, ja que van ser enormement populars. El pas de cilindres metàl·lics a paper perforat ho facilitava tot: la fabricació, el transport i l'ús diari. El 1895 Edwin Scott presentava la màquina que coneixem com a pianola, un piano amb un sistema incorporat que permetia descodificar els rotlles de paper.

El Museu de la Música de Barcelona compta amb la segona col·lecció més important de rotlles de pianola de la Península Ibèrica dipositats en una institució pública, amb un total de 3.700 exemplars, representant fins a una seixantena de marques o fàbriques d'arreu del món. Des del procés de selecció, tractament físic, conservació preventiva, fins als processos de digitalització, se'l reivindica com a enregistrament sonor clau per entendre l'audició musical de principis del segle XX.

La tipologia de rotlles, metronòmics o d'artista, la varietat de fàbriques i les particularitats tècniques ens han portat a col·laborar a repensar les pautes de catalogació i digitalització d'aquests documents sonors, amb les referències de la Biblioteca de Catalunya i la Biblioteca Nacional de España. Hem determinat un model de catalogació que després ha calgut modificar a partir de les investigacions més recents en el camp, que han afectat a la descripció física, la tècnica d'enregistrament i la matèria assignada.